
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

פסיכולוגיה התפתחותית - 34507

תאריך עדכון אחרון 29-06-2015

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 6

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): רות בטלר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: ruth.butler@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ב, 10-11:30

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בהתפתחות חברתית, רגשית, וקוגניטיבית מלידה עד תום גיל ההתבגרות כפי שהיא מתרחשת במשפחה, במסגרות חינוך, ובהקשר החברתי-תרבותי הכללי.

מטרות הקורס:

לאפשר לסטודנטים להכיר ולהבין תהליכים התפתחותיים מרכזיים, לבחון ולהשוות באופן ביקורתי בין גישות שונות על סמך ממצאים אמפיריים, לתכנן ולכתוב עבודה, ולנתח השלכות חינוכיות של הנלמד.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

רכישת ידע, פיתוח הבנות וכלים לניתוח ביקורתי של גישות, מחקרים, ושאלות מרכזיות בפסיכולוגיה התפתחותית; התוצרים הללו יבחנו בין היתר בכתיבת עבודה, בהגשת 5 דו"חות קריאה במהלך השנה ובאופן ההתמודדות עם מבחן מסכם.

דרישות נוכחות (%) :

אין נוכחות חובה

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה ודיון, שילוב קטעי ווידאו

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

הקדמה

א. תיאוריה, מחקר, וסוגיות מרכזיות בילדות המוקדמת
ציד הוולד והבדלים בין אישיים מוקדמים

התפתחות קוגניטיבית

יחסים ראשוניים ומקורות האני והזהות: התקשרות

רכישת שפה

השפעות אנדוגניות ואקסוגניות בהתפתחות: המקרה של התפתחות פרו-חברתית

השלכות ארוכות טווח של התנסויות מוקדמות

ב. נושאים נבחרים בהתפתחות בשנות הילדות

משחק: משקף או גם מקדם התפתחות?

ילדים כתלמידים: מוכנות לביה"ס והשפעותיו של ביה"ס

יחסים עם בני הגיל

מגדר והתפתחות

ג. גיל ההתבגרות

המעבר לגיל ההתבגרות: המשכיות או שבר?

זהות: היבטים אישיים, בין אישיים וחברתיים-תרבותיים

חשיבה, מוסר, וחינוך

התבגרות והקשר בישראל

חומר חובה לקריאה:

שימו לב: אני מצרפת את חומר הקריאה של תשע"ה. אעדכן את הרשימה לתשע"ו בקרוב
סולברג, ש. (2007) התפתחות הילד והמתבגר. פרק 1

א. תיאוריה, מחקר, וסוגיות מרכזיות בילדות המוקדמת

(1) ציוד הוולד והבדלים בין אישיים מוקדמים:

{1143234} Meltzoff, A.N., & Moore, M.K. (1979). Imitation of Facial and Manual Gestures by Human Neonates. *Science*, 198, 75-78

{1127511} Kaitz, M., et al. (1988). A Reexamination of Newborn's Ability to Imitate Facial Expressions. *Developmental Psychology*, 24, pp.3-7.

(2) התפתחות קוגניטיבית

סרוף, א., קופר, ר., דהארט, ג. (1998). ההתפתחות הקוגניטיבית של התינוק. מתוך סרוף, א., קופר, ר., דהארט, ג. התפתחות הילד: טבעה ומהלכה. פרק 5: עמ' 201-242. האוניברסיטה הפתוחה.

(3) יחסים ראשוניים ומקורות האני והזהות: התקשרות

סרוף, פרק 6: ההתפתחות החברתית והרגשית של התינוק. עמ' 245-290 {1162850}

אריקסון, א. (1960). ילדות וחברה, פרק 7: שמונה שלבים של האדם. מרחביה: ספרית הפועלים. 136.7 8 {1028369}

Oppenheim, D. (1998). Perspectives on infant mental health from Israel: The case of changes in collective sleeping on the kibbutz. *Infant Mental Health Journal*, 19, pp. 76-86.

(4) רכישת שפה

Cole, M., Cole, S. R., & Lightfoot, C. (2005). Language acquisition. In M. Cole, S. R. Cole, & C. Lightfoot, *The Development of Children*, Ch. 8, pp. 279-317.

(5) השפעות אנדוגניות ואקסוגניות בהתפתחות: המקרה של התפתחות פרו-חברתית

בקר, עדה (2004). "כשכואב לי כי כואב לך" אמפתיה והתנהגות פרו-חברתית אצל ילדים בגיל הרך. החינוך וסביבו, כ"ו 91-108.

(6) סביבות מטפחות התפתחות מוקדמת והשלכות ארוכות טווח של התנסויות מוקדמות

Cole, M., Cole, S. R., & Lightfoot, C. (2005). Early experience and later life. In M. Cole, S. R. Cole, & C. Lightfoot, *The Development of Children*, Ch. 7, pp. 243-275.

פריברג, ס. (1969). השנים המופלאות. פרק 9, 223-234. מרחביה: הוצאת הפועלים.

ספר {1030313}, תדפיס {1127639}.

NICHD (1997). Effects of infant childcare on infant-mother attachment security. *Child Development*, 68, 860-871.

ב. נושאים נבחרים בהתפתחות בשנות הילדות

(1) משחקי דמיון והתפתחות רגשית וקוגניטיבית

סנדק, מ. ארץ יצורי הפרא (ספר ילדים).

Cole, M., Cole, S. R., & Lightfoot, C. (2005). Early childhood thought: Islands of competence. In M. Cole, S. R. Cole, & C. Lightfoot, *The Development of Children*, Ch. 9, pp. 319-355.

רשות: אקסליין, ו. (1968). דיבס: הילד מחפש את זהותו. מרחביה: ספרית הפועלים.
{1013721} 884 132.198.2 ד

(2) ילדים כתלמידים: מוכנות לביה"ס והשפעותיו של ביה"ס

Cole, M., Cole, S. R., & Lightfoot, C. (2005). *The Development of Children Chapter 13 Schooling and Development in Middle Childhood*, pp.504 -551

(3) יחסים עם בני הגיל ומקומו של המגדר בהתפתחות

Cole, M., Cole, S. R., & Lightfoot, C. (2005). *The Development of Children Chapter 14, Social development in middle childhood*. pp. 553-597.

Maccoby, E.(2000). Perspectives on gender development. *International Journal of Behavioral Development* , 24, 394-406

ספר שאהבתם בגיל ביה"ס היסודי.

ג. גיל ההתבגרות

קריאה כללית: קריאה כללית: סרוף, א., קופר, ר., דהארט, ג. (1998). עמ' 593-606.

(1) המעבר לגיל ההתבגרות: המשכיות או שבר?

{1169272} Freud, A.(1958). Adolescence. *Psychoanalytic Study of the Child*, 255-278.

{1060686} Offer, D., Schonert, R., & Kimberly, A. (1992). Debunking the myths of adolescence: Findings from recent research. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 31, 1003-1014.

(2) זהות : היבטים אישיים, בין אישיים וחברתיים-תרבותיים.

מוס, ר.א. (1988). תיאוריות על גיל ההתבגרות, פרק 4: תיאורית הזהות של אריקסון. {1061023}
(3) חשיבה, מוסר, וחינוך.

מוס, ר.א. (1988). תיאוריות על גיל ההתבגרות, פרק 11: הגישה ההתפתחותית קוגניטיבית של לורנס קוהלברג למוסריות המתבגר, עמ' 228-221 . {1162986}.

גיליגן, ק. (1995). בקול שונה: התיאוריה הפסיכולוגית והתפתחות האישה. תל אביב: ספרית פועלים, עמ' 49-63, 96-123. תדפיס {1143530}, ספר {1131271} או:

{1122050} Gilligan, C. (1977). In a different voice: Women's conceptions of self and morality. *Harvard Educational Review* , 47, 481-517.

{1062593} Elkind, D.(1967). Egocentrism in Adolescence. *Child Development*, 38, 1025-1034.

(4) התבגרות והקשר בישראל

סולברג, ש. (2007). פסיכולוגיה של הילד והמתבגר: מבוא לפסיכולוגיה התפתחותית. פרק 12

חומר לקריאה נוספת:
אקסליין, ו. (1968). דיבס: הילד מחפש את זהותו. מרחביה: ספרית הפועלים.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 55 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 35 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 10 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:
עוזר הוראה: צבי ארמן
zvi.ehrman@mail.huji.ac.il